

ที่ พร ๐๐๒๓.๓/ว ๒๕๕๙

ศาลากลางจังหวัดแพร่
ถนนไชยบูรณ์ พร ๕๕๐๐๐

๔ สิงหาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ (ยกเว้น อ.สอง) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่
นายกเทศมนตรีเมืองแพร่

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๙๓.๒/ว ๑๙๘๒
ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ด้วยได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทย ว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีโรงเรียนบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ไม่อนุญาตให้นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามความเชื่อทางศาสนา โดยเสนอให้โรงเรียนบางละมุงพิจารณาแก้ไขระเบียบการแต่งกายสำหรับนักเรียนอิสลามเป็นการเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องกับ ข้อ ๑๒ ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ.๒๕๕๑ และเสนอแนะเชิงนโยบายให้กระทรวงศึกษาธิการติดตามให้สถานศึกษาในกำกับดูแลทั้งหมด ออกหรือแก้ไขระเบียบของแต่ละสถานศึกษาให้เป็นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ.๒๕๕๑ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงขอความร่วมมือให้กระทรวงมหาดไทยติดตามให้สถานศึกษาในกำกับ ดูแลที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ.๒๕๕๑ เกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบนักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามในสถานศึกษาอื่นนอกจากสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายต๋นย ยอดนิต)

ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น
โทร/โทรสาร ๐๕๔ - ๕๓๔๕๐๔ - ๕ ต่อ ๑๒

๐๖๖

๖๑๙ ๕
๒ ๘ ก.ค. ๒๕๕๗

ที่ มท ๐๘๙๓.๒/ว ๑๙๕๒

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๙/๑๑๐๖๔

ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการแจ้งว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้แจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีโรงเรียนบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ไม่อนุญาตให้นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามความเชื่อทางศาสนา โดยเสนอให้โรงเรียนบางละมุงพิจารณาแก้ไขระเบียบการแต่งกายสำหรับนักเรียนอิสลามเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สอดคล้องกับ ข้อ ๑๒ ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ และเสนอแนะเชิงนโยบายให้กระทรวงศึกษาธิการติดตามให้สถานศึกษาในกำกับดูแลทั้งหมด ออกหรือแก้ไขระเบียบของแต่ละสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงขอความร่วมมือให้กระทรวงมหาดไทยติดตามให้สถานศึกษาในกำกับดูแลที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ เกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบนักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามในสถานศึกษาอื่นนอกจากสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

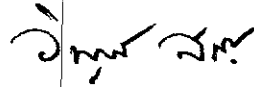
กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาภายใต้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานศึกษาของรัฐอันอยู่ในขอบเขตของคำว่า “สถานศึกษา” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และเป็น “สถานศึกษา” ตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาภายใต้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียน ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยลักษณะของเครื่องแบบนักเรียนและวิธีการแต่ง ตลอดจนเงื่อนไขในการแต่งเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีนักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามและ

/ศึกษาใน ...

ศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาภายใต้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียนตาม ข้อ ๑๒ ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงขอให้จังหวัดแจ้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิบูลย์ สงวนพงศ์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น

โทร. ๐ ๒๒๕๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๑๗

โทรสาร ๐ ๒๒๕๑ ๙๐๒๑ ต่อ ๑๑๒-๑๑๓

ที่ ศธ ๐๒๐๙/๑๓๐๒๔

เลขรับ 90804
วันที่ 28 ต.ค. 2556
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กรมราชดำเนินนอก เขตดุสิต
กระทรวงมหาดไทย
กทม. ๑๐๓๐๐
กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
วันที่ 28 ต.ค. 2556
เลขรับ 44684 A5241
กรุงเทพฯ

๒๔

ตุลาคม ๒๕๕๖

2556

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย / สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม.๑๐๑๓๓/๑๘๕๘ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 71043
วันที่ 30 ต.ค. 2556

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้แจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกรณีโรงเรียนบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรีไม่อนุญาตให้นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามความเชื่อทางศาสนา โดยเสนอให้โรงเรียนบางละมุงพิจารณาแก้ไขระเบียบการแต่งกายสำหรับนักเรียนอิสลามเป็นการเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๑๒ ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ และเสนอแนะเชิงนโยบายให้กระทรวงศึกษาธิการติดตามให้สถานศึกษาในกำกับ ดูแลทั้งหมด ออกหรือแก้ไขระเบียบของแต่ละสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการขอเรียนว่า ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายได้เห็นชอบให้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงขอความร่วมมือมายังสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยติดตามให้สถานศึกษาในกำกับ ดูแลที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ เกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบนักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามในสถานศึกษาอื่นนอกจากสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

สำนักกิจการความมั่นคงภายใน
เลขรับ 96860
วันที่ 29 ต.ค. 2556
เวลา 14 15

ส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น
เลขรับ 1A32
วันที่ - ๑ พ.ย. ๒๕๕๖
เวลา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุทธศรี วงษ์สมาน)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๒๘๖๖
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๐๔๙๗

สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น
เลขรับ 9775
วันที่ ๓๐ ต.ค. ๒๕๕๖
เวลา

สำนักนิติการ สป.	ก.ท. กระทรวงศึกษาธิการ
รับที่ ๑๒๕	๑๒๖๑๑
วันที่ ๕ มี.ค. ๕๖	๒๓.๓.๒๕๕๖
เวลา ๑๑.๓๕ น.	

ที่ สม ๐๐๐๓/ ๑๒๕๕

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
 อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗
 ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหากรณีมีเรื่องร้องเรียน
 เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ลำเนารายงานผลการพิจารณาที่ ๕๕๗/๒๕๕๖ จำนวน ๗ หน้า

ด้วยมีผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนบางละมุง
 ไม่อนุญาตให้นักเรียนโรงเรียนบางละมุงที่นับถือศาสนาอิสลามแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามความเชื่อทางศาสนา
 จึงร้องเรียนเพื่อขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเรียนว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้
 พิจารณาเรื่องร้องเรียนข้างต้นในคราวประชุมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ แล้วเห็นว่า โรงเรียน
 บางละมุงมีระเบียบและแนวปฏิบัติในการแต่งเครื่องแบบนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ว่าด้วย
 แนวปฏิบัติตนของนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นระเบียบที่ออกก่อนระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย
 เครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นเหตุให้ยังไม่มีข้อกำหนดตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการฯ ข้อที่ ๑๒ ที่ได้
 กำหนดเรื่องเครื่องแบบของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม อย่างไรก็ตามคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นว่า
 การออกระเบียบใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการนับถือศาสนานั้น จะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
 พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๗ ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ในลักษณะตามคำร้องต่อไปในอนาคตขึ้นอีก จึงมี
 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้กระทรวงศึกษาธิการติดตามให้สถานศึกษาในกำกับดูแลทั้งหมดออกหรือแก้ไขระเบียบของ
 แต่ละสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมทั้ง
 เสนอให้โรงเรียนบางละมุง พิจารณาแก้ไขระเบียบการแต่งกายสำหรับนักเรียนอิสลามเป็นการเฉพาะเพื่อให้สอดคล้อง
 กับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อที่ ๑๒ โดยพิจารณาความ
 เหมาะสมและสอดคล้องกับความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ตามข้อ ๑๓ และเหตุจำเป็นหรือเหตุพิเศษ
 ตามข้อ ๑๖ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(Signature)
 (นายวิรัช วิรัชวรเดช)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
 เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
 กลุ่มงานตรวจสอบฯ ๒
 โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๔๗๕
 โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๗

๓๐๓ ก.ศ.ศ. ๑๗๖๖

วันที่ ๓๐.๓.๕๖
 ๖ ก.ศ.๕๖

กสม.๗

รายงานผลการพิจารณา

คำร้องที่ขอให้เสนอแนะนโยบาย

หรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๒ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

รายงานผลการพิจารณาที่ ๑๒๗ /๒๕๕๖

เรื่อง สิทธิเด็กอันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติตามหลักศาสนา กรณีผู้อำนวยการโรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี ไม่อนุญาตให้นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามแต่งเครื่องแบบตามความเชื่อทางศาสนา

ผู้ร้อง (ปกปิดชื่อ)

ผู้ถูกร้อง โรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๓๔๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ ว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ไม่อนุญาตให้นักเรียนโรงเรียนบางละมุงที่นับถือศาสนาอิสลามแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามความเชื่อทางศาสนา ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒ ที่กำหนดเครื่องแบบสำหรับนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามไว้ โดยนักเรียนจะแต่งกายตามระเบียบดังกล่าวหรือจะแต่งกายตามแบบที่สถานศึกษากำหนดได้ตามความสมัครใจ ผู้ร้องจึงร้องเรียนเพื่อขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒. การพิจารณาคำร้อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นประเด็นเกี่ยวกับสิทธิเด็กอันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติตามหลักศาสนา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงรับคำร้องไว้ดำเนินการและมอบหมายให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และความเสมอภาคของบุคคลดำเนินการตรวจสอบ ต่อมา คณะอนุกรรมการฯ

/ ชุดดังกล่าว ...

ชุดดังกล่าวได้พันวาระ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี และความเสมอภาคของบุคคลดำเนินการตรวจสอบต่อไป

๓. การดำเนินการตรวจสอบ

คณะอนุกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี และความเสมอภาคของบุคคล ได้ดำเนินการพิจารณาตรวจสอบตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้รับฟังข้อเท็จจริงจากผู้ร้องและผู้ถูกร้อง ได้รับฟังข้อเท็จจริงจากฝ่ายผู้ร้องและฝ่ายผู้ถูกร้อง สรุปได้ดังนี้

๓.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องระบุว่า ขณะร้องเรียน ผู้ร้องเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนบางละมุง ผู้อำนวยการโรงเรียนบางละมุงแจ้งเรื่องการอนุญาตให้นักเรียนแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามความเชื่อทางศาสนา นั้น เป็นเรื่องดุลยพินิจของผู้บริหารสถานศึกษา และการอนุญาตให้นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามเพียงไม่กี่คน สามารถแต่งกายตามความเชื่อทางศาสนาได้อาจจะนำไปสู่การเรียกร้องสิทธิอื่นๆ ของนักเรียนภายในโรงเรียน และนักเรียนจะไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงไม่อนุญาตให้แต่งกายได้ และแจ้งว่าหากต้องการเปลี่ยนแปลงก็ให้ไปเรียนที่โรงเรียนอื่นที่อนุญาตให้แต่งกายได้ ผู้ร้องเห็นว่าการกระทำดังกล่าวขัดต่อระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒ ที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องแบบนักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามในสถานศึกษาอื่นนอกจากสถานศึกษาเอกชน สอนศาสนาอิสลาม โดยข้อ ๑๒ วรรคท้ายบัญญัติไว้ว่า “นักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามในสถานศึกษาอื่นนอกจากสถานศึกษาเอกชน สอนศาสนาอิสลาม อาจเลือกแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามวรรคหนึ่งหรือตามแบบที่สถานศึกษากำหนดได้ ตามความสมควรใจ”

๓.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

โรงเรียนบางละมุงมีหนังสือ ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๒๓/๙๑๒ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งแจ้งว่า โรงเรียนฯ มีนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๑,๙๓๑ คน ศาสนาอิสลาม จำนวน ๒๘ คน และศาสนาอื่นๆ จำนวน ๖ คน ในช่วงเปิดภาคเรียนที่ ๑/๒๕๕๓ ผู้ร้องได้แต่งกายผิดจากนักเรียนคนอื่นๆ คณะครูฝ่ายบริหารงานบุคคลซึ่งดูแลเรื่องกิจการนักเรียนได้เชิญผู้ร้องมาพูดคุย เพราะผู้ร้องไม่ได้ขออนุญาตหรือหารือกับโรงเรียนมาก่อน แต่ได้รับคำตอบจากผู้ร้องว่า ตามหลักของศาสนาอิสลามมีข้อกำหนดไว้ให้ศาสนิกของศาสนาอิสลามต้องใส่กางเกงขายาว ซึ่งที่ผ่านมาผู้ร้องเป็นนักเรียนของโรงเรียนฯ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มิได้มีพฤติกรรมหรือข้อเรียกร้อง

/ ดังกล่าวแต่อย่างไร ...

ดังกล่าวแต่อย่างใด เป็นเหตุให้คณะครูมีความสงสัยและต้องการทราบเหตุผล โรงเรียนฯ ได้เชิญผู้ปกครองมาพบและปรึกษาหารือในเบื้องต้นแล้ว โรงเรียนฯ ได้ร่วมปรึกษาหารือกัน ๓ ฝ่าย คือ ผู้ปกครอง โรงเรียนฯ และนักเรียนผู้ร้อง ได้ข้อสรุปว่า ให้นักเรียนผู้ร้องใช้กางเกงที่คลุมเข้าได้ โดยตัดกางเกงทรงนักเรียนให้ยาวมากกว่านักเรียนคนอื่นๆ ให้คลุมเข้าได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งทุกฝ่ายต่างพอใจและยอมรับในข้อเสนอ แต่ต่อมาผู้ร้องก็กลับไปแต่งกายโดยใส่กางเกงขายาวมาโรงเรียนอีกและยืนยันหลักการเดิมในการแต่งกายตามหลักศาสนา

โรงเรียนฯ มีระเบียบและแนวปฏิบัติในการแต่งเครื่องแบบนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย แต่ไม่ได้กำหนดระเบียบเครื่องแต่งกายของนักเรียนมุสลิมไว้ โดยโรงเรียนฯ จะพิจารณาเป็นรายกรณีไป เนื่องจากไม่เคยปรากฏว่ามีนักเรียนมุสลิมคนใดมีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการแต่งกายของโรงเรียนฯ มาก่อน ในปัจจุบันมีเฉพาะผู้ร้องเท่านั้นที่แต่งกายไม่ถูกระเบียบ โดยอ้างว่าเป็นการแต่งกายตามหลักศาสนา ซึ่งโรงเรียนฯ ก็ได้ลงโทษนักเรียนแต่ประการใด

ดังนั้น ประเด็นที่ผู้ร้องร้องเรียนว่า โรงเรียนฯ ไม่ให้นักเรียนมุสลิมแต่งกายตามความเชื่อตามหลักศาสนานั้น จึงไม่ใช่ความจริง เพราะโรงเรียนฯ ให้ความเสมอภาคกับนักเรียนทุกคนในการนับถือศาสนา รวมทั้งโรงเรียนฯ ได้จัดให้มีห้องละหมาดสำหรับนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามใช้ทำกิจกรรมทางศาสนาด้วย และทุกวันศุกร์โรงเรียนฯ อนุญาตให้นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามไปละหมาดที่มีสยิดก่อนโรงเรียนฯ เลิกได้ แต่ต้องขออนุญาตก่อน

๔. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมีควรได้ เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนาหรือปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือ แตกต่างจากบุคคลอื่น

๔.๒ พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“นักเรียน” หมายความว่าผู้ซึ่งศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ซึ่งศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ แต่ไม่รวมถึงสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

“เครื่องแบบนักเรียน” หมายความว่า เครื่องแต่งกาย สิ่งประกอบเครื่องแต่งกาย และเครื่องหมายต่าง ๆ ที่กำหนดให้นักเรียนแต่งตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นักเรียนแต่งเครื่องแบบนักเรียน

ลักษณะของเครื่องแบบนักเรียน วิธีการแต่ง เงื่อนไขในการแต่ง และการยกเว้น ไม่ต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

นักเรียนผู้ใดไม่แต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่ได้รับยกเว้นตามวรรคสอง อาจได้รับโทษทางวินัยตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

มาตรา ๖ สถานศึกษาใดมีความประสงค์จะขอใช้เครื่องแบบนักเรียนเป็นอย่างอื่น

นอกเหนือจากที่กำหนดตามมาตรา ๕ วรรคสอง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อกระทรวงศึกษาธิการตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๕.๓ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย เครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๕ ลักษณะของเครื่องแบบนักเรียนแบ่งตามระดับและประเภทการศึกษา ดังนี้

- (๑) เครื่องแบบนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา
- (๒) เครื่องแบบนักเรียนระดับประถมศึกษา
- (๓) เครื่องแบบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- (๔) เครื่องแบบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญศึกษา
- (๕) เครื่องแบบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีพ และระดับอุดมศึกษา

ระดับต่ำกว่าปริญญา

(๖) เครื่องแบบนักเรียนสำหรับสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

(๗) เครื่องแบบนักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามในสถานศึกษาอื่นนอกจากสถานศึกษา

เอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ข้อ ๑๒ เครื่องแบบนักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามในสถานศึกษาอื่น นอกจากสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

นักเรียนชาย

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอเจ็ด แขนสั้น

(๒) เครื่องหมาย ใช้อักษรย่อ สัญลักษณ์หรือเข็มเครื่องหมายของสถานศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนด ปักหรือติดที่อกเสื้อเบื้องขวา

/ (๓) กางเกง ...

(๓) กางเกง ใช้ผ้าสีเดียวกันกับสีผ้าของกางเกงนักเรียนทั่วไปที่ใช้ในสถานศึกษานั้น
 ขายาวระดับตาคุ่ม ปลายขาพับเข้าด้านใน

(๔) เข็มขัด หนังสือดำหรือสีน้ำตาล หัวเข็มขัดเป็นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าชนิดหัวกลัด
 สำหรับผู้ที่เป็นลูกเสือจะใช้เข็มขัดลูกเสือแทนก็ได้ หรือหัวเข็มขัดเป็นตราของสถานศึกษา

(๕) รองเท้า หนังสือหรือผ้าใบสีดำหรือสีน้ำตาล แบบหุ้มส้นชนิดผูก

(๖) ถุงเท้า ส้นสีขาว สีน้ำตาล หรือสีดำ

นักเรียนหญิง

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาวคอปกบัว ผ่าด้านหน้าตลอด แขนยาว ปลายแขนจีบรูตมีسابกว้าง
 ไม่เกิน ๕ เซนติเมตร ตัวเสื้อยาวคลุมสะโพก ไม่รัดรูป

(๒) เครื่องหมายใช้อักษรย่อ สัญลักษณ์หรือเข็มเครื่องหมายของสถานศึกษาตามที่
 สถานศึกษากำหนด ปีกหรือติดที่อกเสื้อเบื้องขวาและที่ผ้าคลุมศีรษะ

(๓) ผ้าคลุมศีรษะ ใช้ผ้าสีขาวเกลี้ยงไม่มีลวดลาย หรือสีเดียวกันกับสีผ้าของกระโปรง
 สีเหลี่ยมจัตุรัส ความยาวด้านละ ๑๐๐ - ๑๒๐ เซนติเมตร ขณะสวมใส่เย็บติดตลอดตั้งแต่ใต้คางจนถึง
 ปลายมุมผ้า

(๔) กระโปรง ใช้ผ้าสีเดียวกันกับสีผ้าของกระโปรงนักเรียนทั่วไปที่ใช้ในสถานศึกษานั้น
 แบบสุภาพ พับเป็นจีบข้างละสามจีบทั้งด้านหน้าและด้านหลัง เมื่อสวมแล้วชายกระโปรงคลุมข้อเท้า

(๕) รองเท้า หนังสือหรือผ้าใบสีดำ มีสายรัดหลังเท้าหรือแบบหุ้มส้น หุ้มปลายเท้ามีสันสูง
 ไม่เกิน ๒ นิ้ว ไม่มีลวดลาย

(๖) ถุงเท้า ส้นสีขาว ไม่มีลวดลาย ปลายถุงเท้าไม่พับ

นักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามในสถานศึกษาอื่นนอกจากสถานศึกษาเอกชน
 สอนศาสนาอิสลาม อาจเลือกแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามวรรคหนึ่ง หรือตามแบบที่สถานศึกษากำหนด
 ได้ตามความสมัครใจ

ข้อ ๑๓ ให้สถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด
 รายละเอียดเกี่ยวกับการแต่ง วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งเครื่องแบบนักเรียน ดังนี้

(๑) ชนิดและแบบของเครื่องแบบ รวมทั้งจัดทำรูปเครื่องแบบตามระเบียบนี้ไว้
 เป็นตัวอย่าง

(๒) เครื่องหมายของสถานศึกษา

การกำหนดรายละเอียดตามวรรคหนึ่ง ให้สถานศึกษาขอความเห็นชอบจาก
 ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งหรือผู้กำกับดูแลสถานศึกษานั้น แล้วแต่กรณี และประกาศ
 ให้นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนทราบ

ข้อ ๑๔ สถานศึกษาใดมีความประสงค์จะขอใช้เครื่องแบบเป็นอย่างอื่นนอกจากที่กำหนดในระเบียบนี้ ให้ขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งหรือผู้กำกับดูแลสถานศึกษานั้นแล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๖ ในกรณีมีเหตุจำเป็นหรือมีเหตุพิเศษให้สถานศึกษาพิจารณาขออนุญาตเว้นหรือผ่อนผันการแต่งเครื่องแบบนักเรียนได้ตามความเหมาะสม

๔.๔ ระเบียบโรงเรียนบางละมุง ว่าด้วยแนวปฏิบัติตนของนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๔ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

๔.๑ เครื่องแบบนักเรียน (มีภาพตัวอย่างการแต่งกายของนักเรียนแนบท้ายระเบียบ) ได้กำหนดเป็นตัวอย่างภาพการใส่ชุดนักเรียนตั้งแต่เสื้อ กางเกง ถุงเท้า และรองเท้า โดยในส่วนของเครื่องแต่งกายนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดให้นักเรียนชายใส่กางเกงสีดำ จีบข้างละ ๒ จีบ กระเป๋าช้าง ๒ ใบ ใบตรงไม่มีกระเป๋าลัง ชายกางเกงยาวเหนือกลางสะบ้าหัวเข่า ๓.๕ เซนติเมตร ปลายขาพับชายเข้าด้านในกว้าง ๕ เซนติเมตร

๕. ความเห็นและมติของคณะกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี และความเสมอภาคของบุคคล

คณะกรรมการฯ พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ แล้วเห็นว่า

โรงเรียนบางละมุงผู้ถูกร้องมีระเบียบและแนวปฏิบัติในการแต่งเครื่องแบบนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ว่าด้วยแนวปฏิบัติตนของนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นระเบียบที่ออกก่อนระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นเหตุให้ยังไม่มีข้อกำหนดตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการฯ ข้อที่ ๑๒ ที่ได้กำหนดเรื่องเครื่องแบบของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม

คณะกรรมการฯ จึงเห็นควรเสนอให้โรงเรียนผู้ถูกร้องพิจารณาแก้ไขระเบียบการแต่งกายสำหรับนักเรียนอิสลามเป็นการเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อที่ ๑๒ โดยพิจารณาความเหมาะสมและสอดคล้องกับความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ตามข้อ ๑๓ และเหตุจำเป็นหรือเหตุพิเศษตามข้อ ๑๖

๖. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

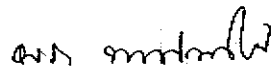
คณะกรรมการฯ เห็นว่าการออกระเบียบใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการนับถือศาสนานั้นจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๗ ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ในลักษณะตามคำร้องต่อไปในอนาคตขึ้นอีก จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้กระทรวงศึกษาธิการติดตามให้สถานศึกษาในกำกับดูแลทั้งหมดออกหรือแก้ไขระเบียบของ

/ แต่ละสถานศึกษา ...

แต่ละสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย เครื่องแบบนักเรียน
พ.ศ. ๒๕๕๑

๗. ความเห็นและมติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณากรณีร้องเรียนข้างต้นในการประชุมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ แล้ว เห็นชอบตามความเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของคณะอนุกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี และความเสมอภาคของบุคคล

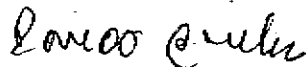
(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายแท้จริง ศิริพานิช)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

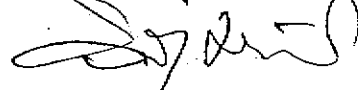
(นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางวิสา เบ็ญจะมโน)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

